	DIETA		DIETA NR 10
	NISKOBIAŁKOWA		WYDANIE III
			03.03.2025

Nazwa diety	DIETA NISKOBIAŁKOWA (10)
Zastosowanie	<p>Dla osób:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ z niewydolnością nerek, ✓ z niewydolnością wątroby, ✓ w schorzeniach pęcherzyka żółciowego i dróg żółciowych.
Zalecenia dietetyczne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dieta niskobiałkowa jest modyfikacją diety podstawowej, ➤ ilość białka musi być ustalana indywidualnie (powinna być ograniczana w stopniu zależnym od tolerancji tego składnika przez organizm chorego, należy uwzględnić zmiany w trakcie trwania choroby), ➤ podstawą diety jest kontrola zawartości białka, sodu, fosforu oraz potasu - dopuszczalna ilość tych składników jest uzależniona od stopnia upośledzenia czynności nerek, ➤ białko dostarczane z dietą musi być pełnowartościowe (pochodzenia zwierzęcego) i powinno stanowić 75% ogólnej ilości białka spożywanego w ciągu dnia, ➤ u pacjentów z niewydolnością wątroby wskazane jest zwiększenie ilości aminokwasów rozgałęzionych (BCAA) i zmniejszenie aminokwasów aromatycznych (AAA) oraz metioniny, ➤ wartość energetyczna i odżywcza diety dostosowywana jest do masy ciała i stanu fizjologicznego pacjenta, w oparciu o aktualne normy żywienia dla populacji Polski oraz wytyczne towarzystw naukowych, ewentualnie: 25-35 kcal/kg należnej masy ciała w zależności od wieku i aktywności fizycznej, ➤ dieta powinna być prawidłowo zbilansowana i urozmaicona pod kątem udziału grup produktów spożywczych: produktów zbożowych, mlecznych, warzyw i owoców, ziemniaków, produktów mięsnych i ryb, nasion roślin strączkowych oraz tłuszczów, ➤ produkty będące źródłem białka powinny być spożywane równocześnie z produktami bogatymi w węglowodany, aby organizm mógł wykorzystać białko do syntezy tkankowej, a nie jako materiał energetyczny, ➤ u pacjentów na diecie niskobiałkowej należy kontrolować ilość spożywanych płynów, ➤ należy zmniejszyć podaż warzyw i owoców ze względu na zawartość w nich dużej ilości potasu i wody, ➤ w przypadku hiperkaliemii można stosować metodę podwójnego gotowania ziemniaków i warzyw, ➤ temperatura dostarczanych posiłków gorących powinna wynosić minimum 60°C, natomiast z uwagi na specyfikę diety pacjent może spożywać posiłek przestudzony, o temperaturze zbliżonej do temperatury ciała człowieka, ➤ posiłki powinny być podawane 4-5 razy dziennie zgodnie z zaleceniami lekarza i/lub dietetyka, ➤ należy eliminować pojadanie między posiłkami, ➤ dieta powinna być różnorodna i urozmaicona pod względem kolorystyki, konsystencji i strawności potraw oraz obróbki termicznej, ➤ ilość spożywanego mleka i przetworów mlecznych powinna być uzależniona od stężenia białka, fosforu i wapnia w surowicy krwi, ➤ każdego dnia należy podawać co najmniej 1 porcję z grupy mięso lub jaja,

	DIETA		DIETA NR 10
	NISKOBIĄŁKOWA		WYDANIE III
			03.03.2025

		<ul style="list-style-type: none"> • gdy CKD, stadium 3-5 i cukrzyca: 06-0,8 g/kg należnej masy ciała/dobę • gdy CKD 5 i dializa lub hemodializa u osób, które są stabilne metabolicznie lub z cukrzycą: 1,0-1,2 g/kg należnej masy ciała/dobę
	Tłuszcz ogółem	Wartości referencyjne: 25-35% En 27,8-38,9 g/1000 kcal
	w tym nasycone kwasy tłuszczowe	Wartości referencyjne: możliwie jak najmniej, jednak nie więcej niż 7% En 7,8 g/1000 kcal
	Węglowodany ogółem	Wartości referencyjne: 50-60% En 125 -150 g/1000 kcal
	w tym cukry (mono- i disacharydy)	Wartości referencyjne: <10% En < 25 g/1000 kcal
	Błonnik	15g/1000 kcal
	Sód	2000- 2300 mg/dobę
Grupy środków spożywczych	Produkty rekomendowane	Produkty przeciwwskazane
Produkty zbożowe	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mąki niskobiałkowe, bezbiałkowe, ➤ skrobia pszenna, ryżowa, ziemniaczana, kukurydziana, ➤ pieczywo bezbiałkowe, niskobiałkowe, jasne ➤ pieczywo, chleb pyłowy , ➤ kasze średnio i drobnoziarniste, np.: manna, kukurydziana, jęczmienna (perłowa, mazurska, wiejska), orkiszowa, jaglana, krakowska <ul style="list-style-type: none"> ○ (w ograniczonych ilościach), ➤ płatki naturalne błyskawiczne np.: gryczane, jęczmienne, żytnie, ryżowe (w ograniczonych ilościach), ➤ makarony bezbiałkowe, niskobiałkowe, ➤ ryż (w ograniczonych ilościach), ➤ potrawy mączne z mąki niskobiałkowej np.: pierogi, kopytka, kluski, bez okrasz (w ograniczonych ilościach), ➤ suchary niskobiałkowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ tradycyjne mąki w tym pełnoziarniste, ➤ zwykłe pieczywo, pieczywo pełnoziarniste, chleb razowy, ➤ pieczywo z dodatkiem cukru, siodu, syropów, miodu, karmelu, ➤ pieczywo cukiernicze i półcukiernicze, ➤ produkty mączne smażone w dużej ilości tłuszczu, np.: pączki, faworki, racuchy, ➤ kasze gruboziarniste, np.: gryczana, pęczak, ➤ płatki owsiane, kukurydziane i inne słodzone płatki śniadaniowe, np.: cynamonowe, czekoladowe, miodowe, ➤ makarony tradycyjne, ➤ potrawy mączne z tradycyjnych mąk ➤ otręby, np.: owsiane, pszenne, żytnie, orkiszowe. ➤ warzywa kapustne: kapusta, brukselka, rzodkiewka, rzepa, ➤ warzywa cebulowe podawane na surowo oraz smażone: cebula, por, czosnek,

	DIETA		DIETA NR 10
	NISKOBIAŁKOWA		WYDANIE III
			03.03.2025

Warzywa i przetwory warzywne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ warzywa świeże, mrożone, gotowane, duszone z niewielkim dodatkiem tłuszczu, pieczone (z wykluczeniem przeciwwskazanych) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ warzywa kapustne: kapusta, brukselka, rzodkiewka, rzepa, ➤ warzywa cebulowe podawane na surowo oraz smażone: cebula, por, czosnek,
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gotowany kalafior, brokuł - bez łodygi (w ograniczonych ilościach), ➤ pomidor bez skóry. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ warzywa przetworzone tj. warzywa konserwowe, solone, marynowane, kiszonki w tym kiszona kapusta, kiszane ogórki, ➤ warzywa smażone lub przyrządzane z dużą ilością tłuszczu, ➤ surówki z dodatkiem śmietany.
Ziemniaki, Bataty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ziemniaki, bataty: gotowane, pieczone. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ziemniaki smażone (frytki, talarki), ➤ puree w proszku.
Owoce i przetwory owocowe	<ul style="list-style-type: none"> ➤ owoce dojrzałe świeże i mrożone (jagodowe, cytrusowe, jabłka, morele, brzoskwinie, winogrona, wiśnie, melon, kiwi), ➤ przeciery i musy owocowe z niską zawartością lub bez dodatku cukru, ➤ dżemy owocowe niskosłodzone (w ograniczonych ilościach). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ owoce niedojrzałe, ➤ owoce ciężkostrawne (czereśnie, gruszki, śliwki), ➤ owoce w syropach cukrowych, ➤ owoce kandyzowane, ➤ przetwory owocowe wysokosłodzone, ➤ owoce suszone, ➤ owoce marynowane.
Nasiona roślin strączkowych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wszystkie nasiona roślin strączkowych.
Nasiona, pestki, orzechy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mielone nasiona, np. siemię lniane, dynia (w ograniczanych ilościach). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ całe nasiona, pestki, orzechy, migdały, ➤ pestki słonecznika, ➤ „masło orzechowe”, ➤ wiórki kokosowe.
Mięso i przetwory mięsne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ z małą zawartością tłuszczu, np.: drób bez skóry (kura, kurczak, indyk), chuda wołowina, cielęcina, jagnięcina, królik, chude partie wieprzowiny, np.: polędwica, schab, szynka (w ograniczonych ilościach), chude gatunki wędlin niemielonych: drobiowych, wieprzowych, wołowych (w ograniczonych ilościach). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ z dużą zawartością tłuszczu, np.: tłusty drób (kaczka, gęś), tłusta wołowina i wieprzowina, baranina, ➤ mięsa peklowane oraz z dużą zawartością soli, ➤ mięsa smażone na dużej ilości tłuszczu, ➤ tłuste wędliny, np.: baleron, boczek, ➤ kiełbasy, parówki, mielonki, mortadele, ➤ pasztety, ➤ wędliny podrobowe (pasztetowa, wątrobianka, salceson), ➤ mięsa surowe np. tatar.

	DIETA		DIETA NR 10
	NISKOBIAŁKOWA		WYDANIE III
			03.03.2025

Ryby i przetwory rybne (w ograniczonych ilościach)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wszystkie ryby morskie i słodkowodne (gotowane, pieczone, duszone bez obsmażania). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ryby surowe, ➤ ryby smażone, ➤ ryby wędzone, ➤ konserwy rybne.
Jaja i potrawy z jaj (w ograniczonych ilościach)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gotowane na miękko, ➤ jaja sadzone na parze, ➤ jako dodatek do potraw. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gotowane na twardo, ➤ jaja przyrządzane z dużą ilością tłuszczu, ➤ jajecznica, jaja sadzone, omlety, kotlety jajeczne smażone tłuszczu.
Mleko i produkty mleczne (w ograniczonych ilościach)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mleko i sery twarogowe, ➤ niskotłuszczowe naturalne napoje mleczne fermentowane, bez dodatku cukru (np. jogurt, kefir, maślanka). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mleko skondensowane, ➤ jogurty, napoje i desery mleczne - z dodatkiem cukru, ➤ wysokotłuszczowe napoje mleczne fermentowane, ➤ sery podpuszczkowe, ➤ tłuste sery, ➤ śmietana.
Tłuszcze	<ul style="list-style-type: none"> ➤ masło (w ograniczonych ilościach), ➤ miękka margaryna, ➤ oleje roślinne, np.: rzepakowy, oliwa z oliwek. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ tłuszcze zwierzęce, np.: smalec, słonina, łój, ➤ twarde margaryny, ➤ masło klarowane, ➤ majonez, ➤ tłuszcz kokosowy i palmowy, ➤ „masło kokosowe”, ➤ frytura smaźalnicza.
Desery (w ograniczonych ilościach)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budyń (bez dodatku cukru lub z małą ilością cukru), ➤ galaretka (bez dodatku cukru lub z małą ilością cukru), ➤ kisiel (bez dodatku cukru lub z małą ilością cukru), ➤ miód, ➤ sałatki owocowe z dozwolonych owoców (bez dodatku cukru), ➤ ciastka ze skrobi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ słodycze zawierające duże ilości cukru i/lub tłuszczu, ➤ torty i ciasta z masami cukierniczymi, kremami, bitą śmietaną, ➤ ciasta kruche z dużą ilością tłuszczu i cukru, ➤ ciasto francuskie, ➤ czekolada wyroby czekoladopodobne

	DIETA	DIETA NR 10
	NISKOBIĄŁKOWA	WYDANIE III
		03.03.2025

Napoje	<ul style="list-style-type: none"> ➤ woda niegazowana, ➤ słabe napary herbat, np.: czarna, zielona, czerwona, biała, ➤ napary owocowe, ➤ kawa zbożowa (w ograniczonych ilościach), ➤ bawarka, ➤ soki warzywne (w ograniczonych ilościach), ➤ soki owocowe (w ograniczonych ilościach), ➤ kompoty (bez dodatku cukru lub z małą ilością cukru). 	<ul style="list-style-type: none"> • woda gazowana, ➤ napoje gazowane, ➤ napoje wysokosłodzone, ➤ nektary owocowe, ➤ wody smakowe z dodatkiem cukru, ➤ mocne napary kawy i herbaty, ➤ kakao, ➤ napoje energetyzujące, ➤ napoje alkoholowe.
Przyprawy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ łagodne naturalne przyprawy ziołowe i korzenne np.: liść laurowy, ziele angielskie, koper zielony, kminek, tymianek, majeranek, bazylia, oregano, tymianek, lubczyk, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ostre przyprawy np.: czarny pieprz, pieprz cayenne, ostra papryka, papryka chili, ➤ kostki rosółowe i esencje bulionowe, ➤ gotowe bazy do zup i sosów,
	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozmaryn, pieprz ziołowy, goździki, cynamon (w ograniczonych ilościach), ➤ sól i cukier (w ograniczonych ilościach). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gotowe sosy sałatkowe i dressingi, ➤ musztarda, keczup, ocet, ➤ sos sojowy, przyprawy wzmacniające smak w postaci płynnej i stałej, ➤ pikle.

	Stanowisko	Imię i Nazwisko	Data	Podpis
Opracował	Technolog Żywienia	Halina Praska	03.03.2025 r.	
Sprawdził	Przewodniczący Zespołu ds. Leczenia Żywnościowego	Maciej Nazarewicz	07.03.2025 r.	
Zatwierdził	Dyrektor Szpitala	Jolanta Królak	10.03.2025 r.	